

КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА УЧЕНИКА ИЗ ИЗБОРНОГ ПРОГРАМА ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ У ДРУГОМ ЦИКЛУСУ ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

Наставници: Драгица Богојевић, Мирјана Јанковић, Бојана Анђелић Ристић, Ева Векас

Праћење и процена напредовања ученика у остваривању прописаних исхода из обавезног изборног програма Грађанско васпитање остварује се у складу са Правилником о оцењивању у основном образовању и васпитању. Успех ученика оцењује се описно на тростепеној скали: *истиче се, добар и задовољава*. Закључна оцена не утиче на општи успех ученика. Недовољне оцене нема, али ученик може бити неоцењен, према критеријумима утврђеним наведеним Правилником.

Пети разред

Наставна област/тема	Критеријуми оцењивања
ЉУДСКА ПРАВА Права детета	<ul style="list-style-type: none"> • Истиче се:<ul style="list-style-type: none"> -Ученик зна да објасни разлику између жеље од потреба и наводи више примере повезаности права и потреба; -Разликује врсте права и зна да наведе права детета за сваку врсту; -Има сазнања о основном документу – Конвенцији о правима детета; -У конкретним ситуацијама тачно препознаје која права детета су прекршена и зна начине како правилно реаговати и коме се обратити; - Учествује активно у групном раду, поштује друге ученике, сарадљив је и кооперативан; -Конструктивно учествује у дискусији, спреман је да саслуша и поштује другачије мишљење, показује емпатију са другима и иницијативу у раду. • Добар:<ul style="list-style-type: none"> - Ученик разуме разлику између жеља и потреба и уз помоћ наставника наводи примере повезаности потреба и права; - Зна да наведе више права детета али их не разврстава; - Углавном препознаје ситуације у којима се права детета крше; -Повремено учествује у групном раду, на сарадњу и кооперативност потребно је да се подстиче; -Повремено учествује у дискусији, чешће на иницијативу наставника. • Задовољава:<ul style="list-style-type: none"> -Ученик зна да наведе неколико права детета, не доводећи их у везу са људским потребама; -Има тешкоће да препозна права детета која су угрожена и показује мало иницијативе да своја знања прошири; -Ретко или никако се укључује у дискусије, најчешће је пасиван или некооперативан у групном раду, без мотивације да се промени; -Има тешкоће да поштује правила рада и друге учеснике у комуникацији;

<p style="text-align: center;">ДЕМОКРАТСКО ДРУШТВО Школа као заједница</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Истиче се: <ul style="list-style-type: none"> -Ученик познаје и поштује правила школе и зна да објасни њихову сврху за функционисање и добробит свих учесника; - Правилно разуме значај постојања и поштовања правила и процедура за функционисање једне заједнице (станбена зграда, спортски клуб, насељено место, држава); -Познаје више начина одлучивања и може да објасни због чега су неки демократски, а други нису; -Активно учествује у групном раду, показује иницијативу и самосталност у изради продуката у настави (цртежи, панои); -Поштује и примењује демократске процедуре у заједничком раду (право на учешће, постојање права али и одговорности, уважавање другачијег мишљења, спремност за самокритику и преузимање одговорности); -Разуме и прихвата постојање разлика међу људима по разним основама (раса, пол, националност, образовање, материјални статус, интересовања, способности...); -Објашњава стереотипе и предрасуде као појаве које се заснивају на непоштовању наших различитости, повезује их са дискриминацијом и нетолеранцијом у школи и друштву; -Прикупља и проналази примере ових појава у медијима, друштвеним мрежама, књижевним делима; • Добар: <ul style="list-style-type: none"> -Ученик разуме постојање правила и процедура у заједници али не показује доследност у њиховој примени на часу и у школи; -Прихвата учешће у дискусији или симулацијама на тему демократије али без већег ангажовања и иницијативе у раду; -Није упознат са различитим начинима групног одлучивања и њиховим предностима и недостацима; -Делимично познаје и разликује појмове стереотипа и предрасуда, дискриминације и нетолеранције; -Повремено узима учешће у дискусији у којој га треба подсећати на примену неких демократских правила (саслушати мишљење других, преузимање одговорности, иста правила за све ученике..) • Задовољава: <ul style="list-style-type: none"> -Ученик, вербално изражава важност правила и процедура за функционисање заједнице али их се ретко придржава у настави и заједничком раду; -Показује мало интересовања да учествује у активностима групног одлучивања и слабо се одазива на учешће у дискусијама; -Појмови стереотипа, предрасуда, дискриминације су му само делимично познати, не показује спремност да прошири и продуби знање; -Има тешкоћу да поштује правила рада на часу, не ангажује се да то промени; -Избегава обавезе и одговорности у заједничким активностима.
<p style="text-align: center;">ПРОЦЕСИ У САВРЕМЕНОМ СВЕТУ Сукоби и насиље</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Истиче се: <ul style="list-style-type: none"> - Ученик препознаје и класификује насиље (физичко, емотивно, електронско, сексуално, занемаривање); -Повезује сукобе и насиље као непожељан и деструктиван начин решавања сукоба у заједници; -Увиђа да жртве насиља могу бити сви чланови заједнице и наводи примере; -Издваја предности конструктивног решавања сукоба и познаје услове да до тога дође; -Активно узима учешће у анализи проблемских ситуација у којима је тема насиље (посебно вршњачко);

	<p>- Наводи и примењује начине безбедног понашања на друштвеним мрежама и заштиту од дигиталног насиља; -Користи ненасилну и конструктивну комуникацију са другима у групи, показује емпатију са жртвама насиља.</p>
<p>ПРОЦЕСИ У САВРЕМЕНОМ СВЕТУ Сукоби и насиље</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Добар: <p>- Ученик у већини ситуација препознаје насиље и познаје врсте насиља -Делимично познаје предности конструктивног решавања сукоба; -У комуникацији са другима не придржава се у потпуности правила ненасилне комуникације; -Повремено налази оправдање за насилничко понашање, у анализи сукоба, приписујући жртви једним делом одговорност за насиље; -Повремено учествује у групном раду и дискусији на тему насиља; - Препознаје видове дигиталног насиља, није увек спреман да обавести и одрасле о ситуацијама насиља.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Задовољава: <p>- Ученик разликује врсте насиља али га повремено и испољава у комуникацији са другима; -Не изражава јасно и недвосмислено негативан став против насилног решавања сукоба са другима; - Налази и неке предности у насилничком понашању (по кратком поступку, ко је јачи тај и качи..) -Показује спремност да ситуације сукоба решава и на деструктиван начин (свађа, претећи тон...); -Није увек спреман да покаже емпатију за жртве насиља</p>
<p>ГРАЂАНСКИ АКТИВИЗАМ</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Истиче се: <p>- Ученик је информисан или активно учествује у школским и локалним иницијативама које промовишу опште добро за заједницу; - Показује висок ниво одговорности према школи као заједници и труди се да позитивно утиче и на друге; - Разуме важност помоћи другима и често показује солидарност и бригу за оне који су у невољи или проблему (у школи или широј заједници); - Идентификује проблеме у школи и окружењу и предлаже могуће начине да се допринесе њиховом смањењу или решавању; -Активно учествује у планирању и извођењу акције у корист права детета (самосталност и иницијатива, сарадљивост, комуникацијске вештине, анализа проблема, конструктивни предлози, учешће у презентацији..) -Увиђа значај грађанског активизма у решавању проблема локалне заједнице</p> <ul style="list-style-type: none"> • Добар: <p>- Ученик учествује у школским иницијативама, више на један пасиван начин, без много иницијативе или самосталности у идентификовању проблема и планирању акције; -Има развијену сензибилност за потребе других али очекује да неко други, одрасли, покрене иницијативу у решавању проблема; -У тимском раду углавном поштује правила рада, повремено пасиван или конфликтан у комуникацији са другима или реализацији неке активности; -Избегава презентације групног рада</p> <ul style="list-style-type: none"> • Задовољава: <p>-Ученик углавном идентификује проблеме у школи и зна решења али не види нити показује спремност да се као ученик укључи у неку акцију; - У анализи проблема сву одговорност пребацује углавном на одрасле и друге, није спреман на самокритику нити промену сопственог понашања; -Не доприноси много тимском раду, чак шта више повремено и омета или</p>

	<p>отежава рад других;</p> <p>-Разуме значај солидарности са другима али је ретко демонстрира у свакодневном животу;</p> <p>-Грађански активизам не перципира као један од начина да се покрену и реализују промене у заједници за опште добро свих чланова.</p>
--	--

Шести разред

Наставна област/тема	Критеријуми оцењивања
ЉУДСКА ПРАВА	<ul style="list-style-type: none"> • Истиче се: <ul style="list-style-type: none"> - Ученик зна да објасни везу између права и одговорности, на примеру; - Разликује и набраја више права из групе <i>слобода да и заштита од</i>; -Разуме да права и слободе имају и своја ограничења (нпр. слобода кретања..); -Препознаје ситуације у којима се крше права детета и познаје начине на које се може конструктивно помоћи у заштити њихових права; - Активно учествује у анализи и дискусији након видео презентације неког права детета; -Разуме и истиче значај образовања за сву децу – инклузивно образовање; - Поштује правила рада, комуницира са другима не угрожавајући и њихово право да другачије мисле, раде.... • Добар: <ul style="list-style-type: none"> -Ученик препознаје и разуме основна дечија права, али понекад му је потребна помоћ у разумевању односа права и одговорности (ко има одговорност и у чему се састоји); - Може да идентификује ситуације где су људска права/права детета повређена, али има несигурност или отпор да се укључи у дискусију; - Разуме значај инклузивног образовања и уз помоћ наставника издваја начине на које се сва деца могу укључити у образовни процес (архитектонска решења, педагошки асистенти, прилагођавање садржаја градива...) • Задовољава: <ul style="list-style-type: none"> -Ученик показује слабо интересовање за препознавање ситуација у којима су људска права/права детета повређена и ретко се укључује у дискусије на ту тему; - Показује слабо емпатију и ретко се укључује у активности које се баве правима детета; - Познаје појам инклузивног образовања али и слабо развијен сензибилитет за потребе ученика укључених у инклузију;
ДЕМОКРАТСКО ДРУШТВО	<ul style="list-style-type: none"> • Истиче се: <ul style="list-style-type: none"> -Разуме појам демократског друштва кроз основне принципе његовог постојања и деловања (равноправност грађана, партципација грађана у јавној сфери, поштовање људских права, контрола власти, слобода медија, поштовање закона..); -Активно учествује у ученичким дискусијама и процесима доношења одлука, често преузимајући водећу улогу; - Разуме важност правила у друштву и доследно се понаша праведно, подстичући и друге да раде исто; -Познаје процедуре доношења колективних одлука у школи, држави; -Објашњава начин на који функционише власт и како се формира, разликује гране власти и њихов међусобни однос;

	<p>-Наводи начине (активне и пасивне) на које деца могу да учествују у разним активностима које покрећу деца или одрасли;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Добар: <p>-Ученик појам демократије схвата на чисто дескриптивном нивоу – као владавину народа – без познавања процедура и услова у оквиру којих она опстаје и функционише;</p> <p>-Повремено се укључује у групне дискусије и понекад га треба подсећати на активно слушање других, излагање са аргументима....</p> <p>-Уз помоћ наставника описује процедуре избора за власт, гране власти</p> <ul style="list-style-type: none"> • Задовољава: <p>-Ученик слабо показује интересовање за усвајање знања о појму демократије и демократских процедура, негодујући садржаје који се уче («политика»);</p> <p>-Не увиђа значај и примену демократских принципа и у животу школе;</p> <p>-Повремено отежава и омета рад других недисциплином и непоштовањем правила тимског рада;</p> <p>-Не перципира значај активног учешћа ученика у животу школе.</p>
<p>ПРОЦЕСИ У САВРЕМЕНОМ СВЕТУ</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Истиче се: <p>-Наводи више примера позитивног коришћења мобилних телефона и интернета (МТ и И), издвајајући шта од тога он највише користи;</p> <p>-Разликује дозвољене од забрањеног и штетног/опасног понашања на интернету и правилно образлаже разлоге ;</p> <p>-Активно учествује у активностима и дискусији о свим могућим утицајима друштвених мрежа на мишљење, вредносни систем, емоције и понашање деце и младих;</p> <p>-Препознаје интернет насиље, доводи га у везу са кршењем права детета и издваја начине на које се може конструктивно реаговати у случају насиља на интернету;</p> <p>-Познаје и примењује сва правила за сигурно и безбедно коришћење интернета;</p> <p>-Активан у изради продуката на тему интернет насиља.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Добар: <p>-Наводи неколико примера позитивног коришћења интернета и мобилног телефона (углавном комуникација);</p> <p>-Наводи и небезбедне начине коришћења интернета и мобилних без жеље и спремности да се више укључује у дискусију и анализу проблема;</p> <p>-У изради продуката делимично се ангажује;</p> <p>-Наводи непотпуну листу правила за безбедан интернет;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Задовољава: <p>-Ученик је информисан и упућен у (не)безбедно коришћење интернета и мобилног без спремности да увек примењује сва правила која обезбеђују заштиту на интернету;</p> <p>-Не укључује се или врло ретко у дискусије на ову тему;</p> <p>-Одбија да узме учешће у изради продуката радионице.</p>
<p>ГРАЂАНСКИ АКТИВИЗАМ</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Истиче се: <p>-Ученик показује заинтересованост и узима активно учешће у усвајању садржаја о ставовима, њиховом формирању и утицају на нечије понашање;</p> <p>-Преузима активну улогу у планирању и спровођењу истраживања у школи о (зло)употреби И и МТ;</p> <p>-Учествује у анализи резултата и припреми за јавну презентацију;</p> <p>-Увиђа значај тачног и стручног информисања деце и одраслих за правилну употребу дигиталних технологија;</p>

	<p>-Показује спремност да примени све мере заштите у превенцији злоупотребе И и МТ.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Добар: <ul style="list-style-type: none"> - Показује краткотрајну заинтересованост за садржаје о ставовима и њиховом утицају на понашање појединца; -Ученику је потребан подстицај од наставника и других ученика да се укључи у планирање и извођење истраживања; -Улогу и задатак које је добио коректно испуњава; -Добро се сналази у тимском раду. • Задовољава: <ul style="list-style-type: none"> -Ученик је слабо заинтересован за усвајање нових знања о ставовима, као и њиховом утицају на понашање појединца; -Не показује спремност и вољу да преузме неку одређену улогу и задатак у спровођењу истраживања о злоупотреби И и МТ; -У комуникацији са другима не развија вештине активног слушања и уважавање саговорника; - Повремено или често својим понашањем ремети радну атмосферу и радни процес.
--	---

Седми разред

Назив области/теме	Критеријуми оцењивања
ЉУДСКА ПРАВА	<ul style="list-style-type: none"> • Истиче се: <ul style="list-style-type: none"> -Ученик у потпуности наводи и образлаже основне карактеристике људских права: урођеност, универзалност, неутуђивост и недељивост; -Својим речима објашњава појам општег добра и наводи неколико примера; -Разуме везу људских права и општег добра, као и могући сукоб појединачног права и општег добра; -Активно се укључује у слободну дискусију о односу права и правде, износећи своја размишљања, дилеме, питања, подстичући тако размену мишљења и конструктивну атмосферу у групи; -Правилно разуме да заштита својих права не сме да угрози права других. • Добар: <ul style="list-style-type: none"> -Ученик не успева самостално већ уз подршку наставника да наведе и образложи основне карактеристике људских права; -Повремено дикутује на тему општег добра, права и правде; -Показује саосећање али и мање иницијативе у заговарању заштите људских права. • Задовољава: <ul style="list-style-type: none"> -Ученик слабо познаје карактеристике људских права и није у стању да их самостално образложи; -Не показује интересовање да се укључи у дискусије на тему општег добра, права и правде, пасивно посматра друге; -На подстицај наставника даје минималне одговоре без жеље да се више ангажује у радном процесу; -Повремено ремети радни процес, комуникацијом на другу тему.
ДЕМОКРАТСКО ДРУШТВО	<ul style="list-style-type: none"> • Истиче се: <ul style="list-style-type: none"> -Ученик правилно објашњава сврху постојања политичких странака (политички плурализам) као једног од услова за постојање и развој демократског друштва; -Увиђа значај ограничења власти и наводи више механизма за ту сврху

<p>ДЕМОКРАТСКО ДРУШТВО</p>	<p>(владавина закона и прав , равноправност грађана, подела власти, слобода медија, партиципација грађана у јавној сфери..);</p> <p>-Информисан о Народној скупштини као законодавној власти која се формира на крају слободних избора у држави;</p> <p>-Образлаже сентенцу Народна скупштина – кућа свих грађана;</p> <p>- Набраја и друге надлежности НС, познаје начин формирања, процедуре и улоге посланика у НС;</p> <p>-Узима активно учешће у анализи рада НС (видео).</p> <p>-Демонстрира успешно вештине комуникација (слушање, аргументовано излагање, умерен, ненасиљан тон и речник);</p> <p>- Повлачи паралелу између НС и Ученичког парламента</p> <ul style="list-style-type: none"> • Добар: <p>-Ученик делимично упућен у сврху постојања политичких партија и само уз помоћ наставника долази до закључка;</p> <p>-На иницијативу наставника (питања) учествује у усвајању новог градива, понављању наученог, не показујући интересовање за ове садржаје;</p> <p>-Делимично показује заинтересованост за упознавање улоге, функционисања и значаја Ученичког парламента као представничког тела ученика у школи;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Задовољава: <p>-Ученик показује минимално или скоро никакво интересовање за упознавање функционисања законодавног органа у држави, не увиђајући његов значај за свакодневни живот грађана;</p> <p>-Често негодује теме које се обрађују, предлажући лакше теме или «слободне активности»;</p> <p>-На иницијативу наставника минимално се укључи или одбија да се више ангажује у наставном процесу;</p> <p>-Омета комуникацију и рад других на часу</p>
<p>САВРЕМЕНИ ПРОЦЕСИ У СВЕТУ</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Истиче се: <p>-Зна да дефинише појам групног идентитета и наведе факторе који утичу на његово формирање и развој;</p> <p>- Наводи примере позитивне и негативне вршњачког притиска;</p> <p>-Разуме механизам и услове због којих неко подлеже вршњачком утицају, наводи начине да се неко одупре лошем утицају, као и предуслове да се то оствари;</p> <p>-Објашњава појам конформизма, разлоге за његово испољавање и начине за његово превазилажење;</p> <p>-Препознаје ситуације када су права појединца у маси угрожена и зна начине да се то спренира или заштити;</p> <p>- Активно учешће у дискусији о праву на приватност и његовим границама.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Добар: <p>-Наводи позитиван и негативан утицај вршњака на појединца кроз примере из свог искуства;</p> <p>- Уз подршку наставника образлаже значај вршњачке групе за развој личности појединца, формирање ставова који даље утичу на понашање;</p> <p>-Дефинише конформизам уз помоћ наставника;</p> <p>-Разуме шта је приватност и њене границе</p> <p>-На подстицај наставника више се ангажује у радном процесу и дискусији.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Задовољава: <p>- Ученик минимално учествује у дискусији на тему вршњачког притиска или само када наставник прозове;</p> <p>-Није сигуран у разумевање појма конформизам;</p> <p>-Уз подршку и подстицај наставника наводи утицај масе на појединца.</p>

	-Показује пасиван став у односу на наставни садржај понашање појединца у групи, маси, границе приватности.
ГРАЂАНСКИ АКТИВИЗАМ	<ul style="list-style-type: none"> • Истиче се: <p>-Узима активно и одговорно учешће у припреми и реализацији рада Народне скупштине (преузимање улоге, припрема за дебату, учешће у раду посланичке групе, анализа симулације)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Добар: <p>- Ученик на иницијативу и сталан подстицај наставника учествује у процесу и активностима, не улива сасвим поверење да ће обавити додељени задатак</p> <ul style="list-style-type: none"> • Задовољава: <p>-Ученик нема мотивацију да учествује у симулацији НС, радије бира улогу «посматрача» и коментатора. Повремено омета радни процес недисциплином</p>

Осми разред

Назив области/теме	Критеријуми
ЉУДСКА ПРАВА Заједница културно различитих група	<ul style="list-style-type: none"> • Истиче се: <p>-Ученик разликује и правилно описује појмове као што су : расизам, ксенофобија, антисемитизам и образлаже њихову везу са непоштовањем људских права и дискриминацијом у друштву;</p> <p>-Ученик изражава љубав и понос према својој држави и нацији не угрожавајући никога(уз уважавање права и слобода других);</p> <p>-Објашњава појам мултикултуралности, шта је , како је настао, наводи преимере у нашем окружењу и шире у свету;</p> <p>-Показује интересовање и поштовање за друге културе (нације, расе, вероисповести, језике,,,) и учествује у презентацији једне од изабраних култура или подкултура;</p> <p>- Има сензибилитета за разлике међу културама, види их као богатство, а не ограничење за заједнички живот;</p> <p>-Активно учествује у дискусијама и изради продуката на тему МК</p> <ul style="list-style-type: none"> • Добар: <p>-Ученик препознаје негативне друштвене појаве које се заснивају на дискриминацији и непоштовању различитости, не улазећи активније у дискусију и радне активности на ову тему;</p> <p>-Наводи поједине примере мултикултуралности у нашем окружењу;</p> <p>-На подстицај наставника прихвата рад на презентацији, радије у пару или групи;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Задовољава: <p>-Ученик показује интересовање за усвајање знања на тему МК на минималном нивоу, пасивно слушајући друге, ретко се укључујући сам у дискусију, угланом на иницијативу наставника;</p> <p>-Разуме значење појма расизам, али не и појмове ксенофобије, антисемитизма</p> <p>-Слабо се укључује у изради продуката /пано/радионице</p>
ДЕМОКРАТСКО ДРУШТВО Родна (не)равноправност	<ul style="list-style-type: none"> • Истиче се: <p>-Разликује пол као биолошку и род као социјалну категорију (очекивања од друштвеног окружења од мушкарца и жена у погледу избора професије, начина понашања, облачења, стицања образовања);</p> <p>-Разуме историјске и друштвене промене које су допринеле стварању стереотипа о мушкарцима и женама, њиховом положају у друштву;</p> <p>- Аргументовано излаже своје запажање и мишљење о положају мушкарца и жене у друштву;</p>

	<p>-промишља какав то утицај има на њено/његово понашање; - Проналази у медијима, књижевним делима примере стереотипа и предрасуда о женама и мушкарцима;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Добар: <p>-Ученик не показује већу заинтересованост за излагање запажања и мишљења на ову тему; -Углавном поштује правила рада, више слуша и гледа друге, повремено се укључује у радни процес и дискусију; - Зна да наведе неколико примера стереотипног гледања на положај мушкарца и жене у друштву, наводи и примере из медија; -Најчешће на подстицај наставника активније се залаже у насравном процесу</p> <ul style="list-style-type: none"> • Задовољава: <p>-Ученик уз помоћ наставника разуме разлику појмова род и пол, на примеру конкретних животних ситуација; -Изражава своје ставове на један ригидан и непримерен начин, непоштујући другачије мишљење (нпр.традиционалан начин гледање на положај жена у браку, друштву..) и лако долазећи у сукоб са другима; -У комуникацији са другима, у групи слабо развијене комуникацијске вештине (примерен тон, без прекидања, активно слушање другог, без омаловажавања ставова других..)</p>
<p style="text-align: center;">ПРОЦЕСИ У САВРЕМЕНОМ СВЕТУ Медији</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Истиче се: <p>-Ученик образлаже појам медијске писмености као знања и вештине да критички промишљамо и усвајамо медијске садржаје како би избегли обману и манипулацију; -Зна за кључне садржаје и њихов значај из Кодекса новинара, проналази и презентује групи примере непоштовања кодекса; -Препознаје механизме манипулације у штампаним и електронским медијима, активно учест ује у анализи медијских садржаја на часу (скретање пажње, побуђивање емоција, стварање осећаја кривице...); -Препознаје примере злоупотребе деце у медијима - Учествује у припреми и реализацији продукта радионице (пано) -Образлаже значај слободе медија у демократском друштву и да је то ограничавајући фактор за самовлашће у некој држави</p> <ul style="list-style-type: none"> • Добар: <p>-Ученик познаје неке механизме медијске манипулације, углавном у електронским медијима; - Уз помоћ наставника објашњава значај медија за демократски развој друштва кроз сентенцу: «Слобода медија је кисеоник за демократију» ; -Делимично познаје кључне информације из кодекса новинара везано за појављивање деце у медијима; - Уз помоћ наставника наводи примере злоупотребе деце у медијима; -Повремено се сам укључује у радни процес.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Задовољава: <p>-Ученик показује слабо интересовање да анализира дати медијски садржај, да размењује мишљење са другима, критички разматра поруку коју медијски садржај шаље; -Потребан сталан подстрек ученику да се или укључи активније у рад или да више поштује правила рада и друге ученике.</p>

<p style="text-align: center;"> ГРАЂАНСКИ АКТИВИЗАМ Вредности грађанског друштва </p>	<ul style="list-style-type: none"> • Истиче се: -Ученик активно и предано учествује у припреми и снимању филма о изабраној вредности грађанског друштва: избор теме, писање сценарија, подела улога у групи, снимање, монтажа, презентација; - Ученик је кооперативан, сарадљив, конструктиван у комуникацији и решавању евентуалних сукоба у групи. • Добар: -Ученик учествује у реализацији филма, преузимајући мању улогу и задатак, потребан му је континуирани подстицај и утицај групе да учествује; -Углавном је кооперативан, уз мање изражену иницијативу и самосталност у раду, али користан члан тима. • Задовољава: -На ученика треба извршити притисак да преузме макар минималну улогу у групи коју невољно прихвата или одбија, не желећи да учествује у раду или пристаје уз минимално учешће; - Често несарадљив, неконструктиван у комуникацији
--	---

Грађанско васпитање пружа изузетну могућност за неговање саморефлексије код ученика (промишљање о томе шта зна, уме, може..) и подстицање саморегулације процеса учења кроз постављање личних циљева напредовања и планирања како да се остваре. Кључни показатељи напредовања у ГВ из разреда у разред, јесу све правилнија употреба термина која се односе на демократске појаве и процесе, исказивање својих ставова на аргументован начин, ненасилна комуникација, прихватање и уважавање различитости, показивање емпатије са другим, испољавање иницијативе за решавање проблема и иницирање промена у заједници, већи степен сарадљивости у групи.